

Obsah

Předmluva 15

Úvod 19

I Mimoprávní východiska ochrany zvířat 23

1—Tradice 25

1.1—Historie 25

1.2—Náboženství 28

1.3—Jazyk 31

1.4—Filozofie 33

Antická filozofie 33

Filozofie středověku a raného křesťanství 35

Filozofie moderního křesťanství 35

Karteziánský racionalismus 37

Další novověcí myslitelé 38

Transcendentální filozofie (Kant) 39

Utilitarismus 40

Charles Darwin 41

Nacismus 43

Teorie senzitivity (P. Singer) 45

Teorie úcty k životu (A. Schweitzer) 46

Teorie vnitřní hodnoty (T. Regan) 47

2—Současnost 48

2.1—Zvířata jako potrava 48

Velkochovy 48

Klimatické změny a chov hospodářských zvířat 53

Ekonomické aspekty obchodu s živočišnými produkty 54

2.2—Zvířata ve vědě 57

Pokusy 57

Biotechnologie a patentování zvířat 61

2.3—Zvířata a zábava 65

2.4—Zvířata jako domácí mazlíčci 66

2.5—Ochrana druhů a zoologické zahrady	68
2.6—Obchod s ohroženými druhy zvířat	74
2.7—Nové směry zkoumání	77
3—Ochrana a welfare zvířat	83
3.1—Ochrana zvířat proti týrání	84
3.2—Welfare	86
II Právní východiska ochrany zvířat	93
1—Historicko-právní východiska ochrany zvířat	95
1.1—Právní postavení zvířat v historii: etapy před ochranou zvířat	95
1.2—Historické soudní procesy se zvířaty	98
Procesy proti jednotlivým zvířatům	102
Procesy proti škůdcům	105
Interpretace	110
1.3—Počátky právní ochrany zvířat: Britské kořeny welfare	121
Prvopočátky legislativy	121
Královská společnost pro prevenci týrání zvířat (RSPCA)	126
Druhá vlna britské legislativy	127
První regulace pokusů na zvířatech	128
2—Filozoficko-právní východiska ochrany zvířat	131
2.1—Smysl a cíle právní ochrany zvířat	131
2.2—Status zvířat	134
Morální status zvířat	134
Právní status zvířat	135
3—Aktivismus v ochraně zvířat	141
Hnutí za práva zvířat	143
III Ochrana zvířat v současných právních systémech	151
1—Ochrana zvířat v mezinárodním právu	153
1.1—Všeobecné deklarace práv zvířat	154
1.2—Systém dohod v rámci Rady Evropy	155
1.3—Ochrana zvířat v rámci právní úpravy ochrany biodiverzity	160
2—Ochrana zvířat v právu EU	163
2.1—Historický vývoj ochrany zvířat v primárním právu EU	164
2.2—Současný stav ochrany a welfare zvířat v právu EU	167
Integrace politiky dobrých životních podmínek zvířat	168
Ochrana zvířat v sekundární legislativě EU a aktuální směry její právní úpravy	170
Regulace obchodu z důvodu ochrany života a zdraví zvířat	175
2.3—Ochrana volně žijících živočichů v právu EU	177
3—Ochrana zvířat ve vybraných zahraničních právních úpravách	181

- 3.1—Slovensko 182
  - Vývoj právní úpravy ochrany zvířat a právní postavení zvířete 182
  - Právní úprava veterinární péče jako základ ochrany zvířat 183
  - Trestněprávní ochrana zvířat proti týrání 186
  - Podmínky držení psů 187
- 3.2—Polsko 188
  - System polského práva v oblasti ochrany zvířat, resp. živočichů 188
  - Vlastnické právo ke zvířatům, resp. živočichům 189
  - Ochrana zvířat proti týrání 189
- 3.3—Německo 192
  - Prameny právní úpravy a ústavní základy ochrany zvířat 192
  - Ochrana zvířat v německém zákoně na ochranu zvířat 196
  - Právní úprava ochrany volně žijících živočichů 199
- 3.4—Švýcarsko 202
  - Vývoj právní úpravy a ústavní základ ochrany zvířat 202
  - Právní postavení zvířat v soukromém právu 205
  - Právní úprava ochrany zvířat v konfедераčním zákoně na ochranu zvířat 206
- 3.5—Itálie 209
  - Ochrana zvířat v italském právním řádu 209
  - Usmrcování zvířat 210
  - Ochrana zájmových zvířat 211
  - Ochrana hospodářských zvířat 212
  - Ochrana pokusných zvířat 212
  - Ochrana zvířat na příkladu regionu Toskánska 213
  - Ochrana zvířat proti týrání v italském trestním právu 217
- 3.6—Rakousko 219
  - Vývoj právní úpravy 219
  - Zákaz týrání zvířat 221
  - Zákaz usmrcování zvířat 223
  - Ombudsman pro ochranu zvířat 225
  - Regulace chovu plemen psů ve Vídni 228
  - Dolnorakouská regulace chovu psů 229
- 3.7—Maďarsko 230
  - Základní rysy právní úpravy 230
  - Zákaz týrání zvířat 231
  - Usmrcování zvířat 232
  - Povinnosti chovatelů 233
  - Nebezpečná zvířata 233
  - Další ustanovení 235
- 3.8—Norsko 236
  - Vývoj a základní rysy právní úpravy 236

- Zákaz týrání zvířat 239
- Usmrcování zvířat 241
- Povinnosti chovatelů 242
- Institucionální zajištění a prosazování 244
- 3.9—Dánsko 246
  - Zákaz týrání zvířat 247
  - Usmrcování zvířat 248
  - Regulace chovu zvířat 248
  - Kontrola 249
  - Sankce 249
  - Institucionální zajištění 250
- 3.10—Velká Británie 251
  - Prameny a základní rysy právní úpravy 251
  - Britský zákon o welfare zvířat 253
  - Nařízení o welfare hospodářských zvířat 260
- 3.11—Spojené státy americké 261

- IV Ochrana zvířat v právu České republiky 267
- 1—Historie právní úpravy týkající se zvířat na území ČR 271
- 1.1—Vývoj do roku 1855 271
  - Právo myslivosti, pytláctví, škodná 273
  - Vlastnické právo, náhrada škody 279
  - Bližší pravidla pro chov dobytka 280
  - Vzteklina 283
- 1.2—Období let 1855 až 1918 284
  - První říšské nařízení k ochraně zvířat (1855) 284
  - Zemské předpisy k provedení říšského nařízení 1899 až 1902 286
  - Další právní úpravy 289
- 1.3—Období let 1918 až 1948 290
- 1.4—Období let 1948 až 1992 293
- 2—Zákon na ochranu zvířat proti týrání – počátek moderní ochrany zvířat v ČR 296
- 3—Základní rysy zákona na ochranu zvířat proti týrání 303
- 3.1—Účel zákona 303
- 3.2—Principy 304
  - Princip vysoké hodnoty zvířat 304
  - Princip péče 305
  - Princip snižování utrpení 306
  - Princip zákazu usmrcení bez zákonného důvodu 307
  - Princip respektování přirozených potřeb zvířat 307
  - Princip odpovědnosti chovatele 308
  - Princip odbornosti a kvalifikace 309

- Princip subsidiarity využití zvířete 309
- Princip transparentnosti 310
- 3.3—Pojmy 310
  - Zvíře 311
  - Chovatel 317
  - Týrání 318
  - Utrpení 320
  - Usmrcení 320
- 4—Vybrané okruhy úpravy zákona na ochranu zvířat proti týrání 320
  - 4.1—Zákaz týrání 320
  - 4.2—Usmrcování zvířat 321
    - Zákaz usmrcení bez důvodu a zakázané metody usmrcování 322
    - Odborná způsobilost 324
    - Porážení zvířat 325
    - Rituální porážky 326
  - 4.3—Povinnosti chovatelů zvířat 327
    - Povinnosti chovatelů hospodářských zvířat 328
    - Povinnosti chovatelů zvířat v zájmovém chovu 329
    - Povinnosti chovatelů pokusných zvířat 331
  - 4.4—Opuštěná a toulavá zvířata, útulky pro zvířata 332
  - 4.5—Veřejná vystoupení zvířat 335
  - 4.6—Druhy zvířat vyžadující zvláštní péči 338
  - 4.7—Nebezpečnost zvířat pro člověka 341
  - 4.8—Volně žijící zvířata 348
    - Ochrana volně žijících zvířat proti týrání a bezdůvodnému usmrcování 349
    - Ochrana volně žijících zvířat při odchytu a manipulacích s nimi ve volné přírodě 351
    - Podmínky drezúry volně žijících zvířat 354
    - Ochrana handicapovaných jedinců druhů volně žijících živočichů 354
    - Ochrana volně žijících zvířat v rámci provádění pokusů 355
  - 4.9—Přeprava zvířat 356
    - Komerční přeprava zvířat 357
    - Nekomerční přeprava zvířat 360
    - Cestování se zájmově chovanými zvířaty 362
    - Cestování se zvířaty podléhajícími CITES 363
  - 4.10—Pokusy na zvířatech 363
    - Pojem pokusu 364
    - Oprávnění k používání pokusných zvířat 366
    - Požadavky na odbornou způsobilost osob 367
    - Přípustnost pokusů 367
    - Projekt pokusů 372

Provádění pokusů	374
Statistiky pokusů v ČR a v EU	377
4.11—Institucionální zajištění ochrany zvířat	379
4.12—Odpovědnost za přestupky a jiné správní delikty a její prosazování	380
4.13—Zvláštní opatření v oblasti ochrany zvířat	387
5—Občanské právo a nový právní status zvířat	390
6—Ochrana zvířat prostředky trestního práva	397
6.1—Zvíře jako předmět trestněprávní ochrany	398
6.2—Vývoj trestněprávní ochrany zvířat proti týrání v ČR	399
6.3—Současná trestněprávní ochrana zvířat proti týrání	403
6.4—Judikatura trestních soudů na úseku ochrany zvířat proti týrání	408
6.5—Trestní odpovědnost právnických osob na úseku ochrany zvířat	410
7—Ochrana zvířat v dalších právních souvislostech	411
7.1—Ochrana druhů volně žijících živočichů	411
Ochrana volně žijících živočichů	412
Náhrada škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů	420
Podmínky nakládání s exempláři druhů v rámci regulace mezinárodního obchodu CITES	421
7.2—Ochrana zvířat ve vztahu k výkonu myslivosti a rybářství	423
Právní úprava ochrany zvěře v rámci myslivosti	424
Ochrana ryb a vodních organismů v rámci rybníkářství a rybářství	431
7.3—Ochrana a welfare zvířat chovaných v ekologickém zemědělství	434
7.4—Ochrana zvířat chovaných v zoologických zahradách	441
7.5—Další souvislosti	443
V Závěry	445
VI Přílohy	457
Příloha č. 1—Statistiky pokusů na zvířatech	459
Příloha č. 2—Welfare hospodářských zvířat v ekologickém chovu a v konvenčním chovu	467
Summary	473
Bibliografie	475
Hlavní doporučené internetové prameny	487
Rejstřík	489